

A Magyar Köztársaság nevében!

A Pécsi Ítéltábla a Dr. Zeke Ügyvédi Iroda (4024 Debrecen, Liszt Ferenc u. 4., ügyintéző: dr. Zeke László ügyvéd) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a Dr. Hardicsay Ügyvédi Iroda (7621 Pécs, Munkácsy Mihály u. 14., ügyintéző: dr. Hardicsay Sándor ügyvéd) által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen vételár megfizetése iránt indított perében a Baranya Megyei Bíróság 8.G.20.114/2008/26. számú ítélete ellen az alperes 27. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - részben megváltoztatja, az alperest terhelő marasztalás összegét 3.682.565 (hárommillió-hatszáznyolcvankettőezer-ötszázhatvanöt) forintra és 3.144.000 (hárommillió-száznegyvennégyezer) forintnak 2008. január 10-től a kifizetés napjáig számított, az elsőfokú bíróság ítélete szerinti mértékű kamatára leszállítja, és a kereset ezt meghaladó részét tekinti elutasítottnak.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 19.000 (tizenkilencezer) forint fellebbezési perköltséget.

A fellebbezési eljárásban felmerült egyéb költségeiket a felek maguk viselik.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes 2004. év őszén a felek között létrejött bértárolási szerződés alapján 2.162,9 tonna napraforgómagot betárolt az alperes cs.-i telephelyére. A szerződésben az alperes a tárolt napraforgómag mennyiségéért és minőségéért anyagi felelősséget vállalt. Rögzítették a felek a szerződésben, hogy a tárolóba csak a szerződés mellékletében szereplő minőségi paramétereknek megfelelő napraforgómagot lehet betárolni. A mellékletben a

napraforgómag maximális nedvességtartalmát 8%-ban határozták meg. Megállapodtak abban is, hogy a tárolás során felmerült maximálisan elszámolható káló a betárolt mennyiség 0,5%-a.

A 2005. év tavaszán a felperes az alperes telephelyéről a napraforgómagot elszállította. A teljes mennyiségből azonban az alperes csak 2.086,04 tonnát tudott kiadni. A kiadott mennyiség átlagos nedvességtartalma 8,15% volt. A káló levonása után is fennmaradó mennyiségi hiány 66,05 tonna volt.

2004. novemberében a felperes 200 tonna napraforgómagot értékesített, amelyből a megelőző hónapban kb. 40 tonnát vásárolt fel. 2006. december 19-én és 2007. január 18-án is értékesített napraforgót az alperes. 2005. április 29-én a b.-i árutőzsdén a májusi szállítású napraforgómag ára 52.400,- Ft/tonna volt.

2005. május 9-én az alperes zabot vásárolt a felperestől. A zab árát 2005. június 30-ai esedékességgel számlázta le a felperes az alperesnek. E vételártartozásába az alperes a felperessel szemben tárolási címén fennállt és esedékessé vált ellenkövetelését beszámította. E számlakompensáció eredményeként az alperesnek a zab árából fennmaradt vételártartozása 1.167.308,- Ft. Ezt az alperes a jelen peres eljárás során 2008. október 28-án fizette meg a felperesnek. A felperes közölte, hogy a pénzteljesítést a Ptk. 293.§-a szerint számolja el az alperes tartozására.

A felperes 2005. június 14-ei teljesítési határidővel a napraforgómag hiányból fakadó kártérítési követelését 66,05 tonna mennyiségre 61.000,- Ft tonnánkénti árral 4.029.050,- Ft-ban számlázta le az alperesnek. Az alperes a számlán szereplő összeget nem fizette meg.

A felperes a fenti pénzkövetelése érvényesítése végett pert indított az alperessel szemben a Baranya Megyei Bíróság előtt 5.G.20.531/2006. számon. A peres eljárás során a felek 2006. június 16-án megállapodást kötöttek, melyben az alperes vállalta a zab árából fennmaradt 1.167.308,- Ft megfizetését 2006. június 20-ig, továbbá azt, hogy 2006. szeptember 30-ig a felperes rendelkezésére bocsát az általa megjelölt időpontban, az alperes telephelyén gépkocsira rakva 60 tonna napraforgómagot. A megállapodásra tekintettel a felek közösen kérték az eljárás szünetelését. A felperes a megállapodás szerinti határidőben a zab árát nem fizette meg, csak a jelen eljárás alatt 2008. október 20-án. A napraforgómag szállítási kötelezettségét sem teljesítette. 2006. október 2-án értesítette a felperest arról, hogy a megállapodásban foglaltaknak megfelelően a 60 tonna napraforgómagot rendelkezésére bocsátja, a tárolás november 20. napjáig áll rendelkezésre díjmentesen. A felperes üzemeltetési vezetője telefonon próbált egyeztetni az alperessel, de az alperes ügyvezetőjét nem érte el. Többször kereste fel az alperes cs.-i telephelyét, amit rendszerint zárva talált. Ezen kívül a felek egyike sem tett semmint a 60 tonna napraforgómag átadása érdekében. A Baranya Megyei Bíróság előtt indított 5.G.20.531/2006. számú per szünetelés folytán megszűnt, ezt a bíróság

2007. január 4-én hozott végzésével állapította meg. A felperes által viselendő eljárási illeték összegét 31.180,- Ft-ban határozta meg.

A felperes módosított keresetében az alperest 5.227.978,- Ft és ennek 2005. június 10-től a kifizetés napjáig terjedő időre a mindenkorijegybanki alapkamat kétszeres szorzatának megfelelő mértékű kamata megfizetésére kérte kötelezni. Ez a követelés a napraforgómag hiányából eredő 4.029.050,- Ft-ból és a zab 1.167.380,- Ft-os vételárából tevődött össze, továbbá a Baranya Megyei Bíróság által megállapított 31.180,- Ft-os költségből.

Az alperes a módosított keresetből 4.287.308,- Ft tőketartozást elismert, amelyből 1.167.308,- Ft-ot a per során meg is fizetett a felperesnek. Az ez után érvényesíteni kívánt késedelmi kamatigényt nem ismerte el arra hivatkozással, hogy a számlakompenzáció után fennmaradt követelésből a felperes nem állított ki újabb számlát. A fennmaradó tartozását a 60 tonna napraforgó után 52.000,- Ft/tonna ár alapulvételével számította. Az ez utáni késedelmi kamatfizetési kötelezettségét azért nem ismerte el, mert a kártérítésként leszámlázott napraforgómag 61.000,- Ft-os tonnánkénti árát kifogásolva a számlát a felperesnek visszaküldte.

Az elsőfokú bíróság a keresetet részben megalapozottnak találta, és kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 3.999.585,- Ft-ot és 3.461.020,- Ft után 2005. június 15. napjától 538.565,- Ft-nak 2008. október 21. napjától a kifizetés napjáig számított kamatait. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a napraforgómag tárolása tekintetében a felek között a Ptk. 462.§-a szerinti letéti szerződés jött létre, amelynek megfelelően a szerződés 2005. április 30-ai megszűnésekor az alperes a Ptk. 466.§ (2) bekezdése alapján köteles lett volna az árut visszaszolgáltatni a felperesnek. E kötelezettségét 66,05 tonna tekintetében nem tudta teljesíteni, ezzel szerződést segezt, így a Ptk. 310.§-a szerinti kártérítési felelőssége fennáll. A kártérítési kötelezettség rendezéséről a felek 2006. június 16-án megállapodtak, de az alperes a vállalt kötelezettségét nem teljesítette, ehelyett póthatáridőt vállalt. A póthatáridőt a felperes elfogadta és megbízta egyik munkavállalóját a kártérítés átvételével. Erre azonban nem került sor, mert egyik fél számára sem volt olyan fontos, hogy valóban hatékony intézkedéseket tegyenek a megállapodás teljesülése végett. A póthatáridő is teljesítés hiányában telt el, ez megnyitotta a felperes számára a Ptk. 300.§ (2) bekezdése szerinti elállás jogát, amit a fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelme előterjesztésével lényegében gyakorolt. Ezzel a kárrendezés tárgyában létrejött szerződést a Ptk. 320.§ (1) bekezdése és a 319.§ (3) bekezdése értelmében megkötésének időpontjára visszamenő hatállyal megszüntette. Ezért a felek perbeli jogvitájának rendezése során a 2006. június 16. napján kötött szerződésüknek jogi jelentőséget tulajdonítani nem lehetett.

Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság a felperes károsodásának értékét 66,05 tonna mennyiség és 52.400,- Ft/tonna egységár alapulvételével 3.461.020,- Ft-ban határozta meg. Ennek megfizetésével az alperes 2005. április 30-án késedelembe esett, de a késedelmi kamat megfizetésére a felperes a

kárkövetelésről szóló számla kiállításával 2005. június 14-ig haladékat engedett, így a kamatfizetés kezdő időpontja 2005. június 15-e. A felperes külön kikötés hiányában a Ptk. 301/A.§ szerinti késedelmi kamatra tarthat igény.

Megállapította az elsőfokú bíróság, hogy a zab árának teljesítésével az alperes a Ptk. 298.§ b) pontja alapján 2005. július 1-jén késedelembe esett, ezért a Ptk. 301/A.§ szerinti késedelmi kamatfizetési kötelezettség is terhelte. Az általa megfizetett összeg a kamatokra nem volt elegendő, így a felperes jogosult volt a részteljesítést a Ptk. 293.§-a alapján elsősorban a kamatra elszámolni. Így az alperes fennmaradó tőketartozása 538.565,- Ft. A korábbi peres eljárással felmerül 31.180,- Ft-os költség alperessel szembeni érvényesítését az elsőfokú bíróság megalapozatlannak találta.

Az ítélet ellen az alperes jelentett be fellebbezést. Kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, és a felperes keresetének 3.144.000,- Ft összeget meghaladó részét utasítsa el. Álláspontja szerint a felperesnek módjában állt a napraforgó elszállítása 2006. november 20-ig. Ezzel a jogával azonban nem élt annak ellenére, hogy az alperes a felperes tudomására hozta, hogy ezt a határidőt meghosszabbítani nem tudja. Az elsőfokú eljárásban kihallgatott Sz. N., a felperes alkalmazásában álló üzemeltetési menedzser nem adott magyarázatot arra, hogy az alperest miért nem keresték a székhelyén, és miért nem értesítették a felperes általános gyakorlatának megfelelően írásban az alperest a szállítás időpontjáról. A tényállásra figyelemmel nem álltak fenn a Ptk. 300.§ (3) bekezdésének feltételei és a felperes a periratok szerint nem is gyakorolt elállási jogot, mert egy fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem előterjesztése nem tekinthető annak. Az alperes elfogadta az elsőfokú bíróság által megállapított 52.400,- Ft/tonna napraforgó árat, így a megállapodás szerinti 60 tonna mennyiséggel számolva az alperes fizetési kötelezettsége 3.144.000,- Ft. A felperes azonban 61.000,- Ft/tonna összeggel számlázott. Ezt az összeget az alperes nem fogadta el, és új számla kiállítását kérte, melynek a felperes nem tett eleget. Az alperes számla nélkül nem fizethetett a felperes részére, ezért késedelmi kamattartozása az alperesnek nem áll fenn.

A felperes az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

A fellebbezés részben megalapozott.

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást a másodfokú bíróság az elsőfokú eljárás adatai alapján a következőkkel egészíti ki:

A felek között létrejött napraforgómag bértárolási szerződés 1.1 pontja szerint az alperes kötelezettséget vállalt arra, hogy a betárolt magot a felperes diszpozíciója alapján a kitárolás során gépjárműre rakja (külön egyeztetett igény alapján a megadott címre elszállítja, elszállíttatja, a felperes fuvar költség viselése mellett) vagy vasúti szállítás esetén vagonba rakja. A szerződés teljesítése során a felperes írásban rendelkezett a kitárolásról, megjelölve a kitárolás napját. A 2006. október 2-

án hatályossá vált nyilatkozatával az alperes a felperes rendelkezésére bocsátott 60 tonna napraforgómagot. 2006. december 19-én az alperes 57,50 tonna, 2007. január 18-án 60,10 tonna napraforgómagot adott el. 2007. január 3-án kelt írásbeli nyilatkozatában az alperes arra hivatkozott, hogy a V3110 számú számlát korábban visszaküldte kifogással, ügyvédi közvetítéssel a termény napraforgó fizikai kiadásában állapodtak meg.

A 2006. júniusi megállapodás megkötése után a jelen per megindulásáig a felperes az alperest a teljesítésre írásban nem szólította fel. A fizetési meghagyást az alperes 2008. január 10-én vette át.

Az egyebekben helyesen megállapított tényállásból az elsőfokú bíróság az alperes fellebbezése által érintett, a napraforgómag bértárolására kötött szerződéssel összefüggő felperesi igény összezszerűsége és az alperes késedelmi kamatfizetési kötelezettsége tekintetében téves jogi következtetést vont le. A zab árának késedelmes kifizetésével összefüggő keresetre vonatkozóan az elsőfokú bíróság ítélete jogalapjában és összezszerűségében is helyes.

A Ptk. 207.§ (4) bekezdése szerint, ha valaki jogáról lemond vagy abból enged, nyilatkozatát nem lehet kiterjesztően értelmezni. A felperes a 2006. június 16-ai írásbeli megállapodásban a követelése egy részéről (késedelmi kamatigényéről) lemondott. Ez a lemondás arra az esetre vonatkozott, ha az alperes a zab vételárából 1.167.308,- Ft-ot a felperes részére átutalással teljesít és ennek tényét 2006. június 20-án igazolja. Az alperes azonban a fizetési határidőt elmulasztotta, ezért a kamatot is köteles megfizetni. Az elsőfokú bíróság a Ptk. 293.§ helyes alkalmazásával marasztalta az alperest.

A vételárhátralékkal kapcsolatos igénytől függetlenül rendelkeztek a felek a bértárolási szerződés megszegésével összefüggő igényről. Az alperes a 2006. szeptember 30-ai határidő lejárta után értesítette a felperest, hogy a megállapodás szerinti 60 tonna napraforgómag rendelkezésre áll, a megállapodás teljesítését a felperesnek felajánlotta. Ezt követően a felperesnek kellett intézkednie a napraforgómag átvétele érdekében. Az alperes megfelelő teljesítéséhez ugyanis szükséges volt megadni az átvétel időpontját és az átadandó mennyiséget. Ezért téves az elsőfokú bíróságnak az az álláspontja, hogy mindkét felet terhelte az intézkedési kötelezettség. Az alperesnek ugyanis a teljesítés felajánlása után ilyen kötelezettsége már nem volt. Az alperes megfelelő teljesítéséhez szükséges intézkedéseket azonban a felperes elmulasztotta, nem rendelkezett sem az átvétel időpontjáról, sem az átadandó mennyiségről, ehhez a szerződés teljesítése során kialakult gyakorlatnak megfelelően írásbeli rendelkezésre lett volna szükség. Az alperes teljesítéséhez további szóbeli egyeztetésre már nem volt szükség. 2006. október 2-ától kezdve tehát a felperes esett késedelemben a Ptk. 302.§ b) pontja alapján, és a felperes késedelme egyrészt azzal a jogkövetkezménnyel járt, hogy az alperes egyidejű késedelmét kizárta (Ptk. 303.§ (3) bekezdés), másrészt a napraforgómag az alperes felelős őrizetébe került.

A fentiekből következően a szerződéstől a felperes nem állhatott el a Ptk. 299.§ (2) bekezdésére hivatkozva és nem is állt el, mert erre vonatkozóan az alpereshez címzett nyilatkozatot nem tett. A felelős őrzés tartama alatt az alperes a napraforgómagot értékesítette, az értékesítésből befolyt összeg a Ptk. 197.§ (3) bekezdése alapján a felperest illeti. 60 tonna napraforgómag ára 52.400,- Ft/tonna áron számolva 3.144.000,- Ft.

A 2006. június 16-ai megállapodás megkötéséből következően az addig terjedő időszakra eső késedelmi kamatról a felperes lemondott. A megállapodást ő szegte meg, így nem hivatkozhat arra sem, hogy a lemondás csak a megállapodást teljesítésére szólt (Ptk. 4.§ (4) bekezdés). Ezért az alperest a 2006. június 16-át megelőző időszakra vonatkozó késedelmi kamatfizetési kötelezettség nem terheli, ilyen kötelezettség továbbá csak pénztartozás késedelmes fizetése esetén állhat fenn. A kár természetben történő megfizetésére vonatkozó megállapodásra tekintettel a felperes az alperessel szemben késedelmi kamatkövetelést a 60 tonna napraforgómag értékesítésének időpontjáig nem érvényesíthet. A felelős őrzővé vált alperes elszámolási kötelezettsége - mert nem szerződésen alapul - a Ptk. 298.§ b) pontja alapján a jogosult felhívásával vált esedékessé, ekkortól áll fenn az alperes fizetési késedelme, és ez az időpont a fizetési meghagyás kézbesítésének napja.

A fenti indokokra figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján - fellebbezett részében - részben megváltoztatta. Az alperes fellebbezése részben volt eredményes. A pernyertesség és a pervesztesség aránya között számottevő különbség nincs, ezért a másodfokú bíróság az alperes által lerótt fellebbezési illeték megoszlása mellett a Pp. 81.§ (1) bekezdése alapján úgy rendelkezett, hogy mindegyik fél maga viseli a fellebbezési eljárásban felmerült költségét.

Pécs, 2009. június 24.

Dr. Veszely Józsefné s.k. a tanács elnöke, Dr. Zóka Ferenc s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Ildikó s.k. bíró